

ΠΑΤΡΙΑΡΧΙΚΟ ΜΗΝΥΜΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΡΧΗ ΤΗΣ ΙΝΔΙΚΤΟΥ

Η Εκκλησία του Χριστού δρα εντός του ιστορικού χρόνου με στόχο να συναντήσει τον άνθρωπο της οικουμένης και να μοιραστεί μαζί του τα αιτήματα της ζωής, με πρωτεύον το αίτημα της συμφιλίωσης του ανθρώπου με το θεό και με το συνάνθρωπο. Η συνάντηση αυτή δεν αποσκοπεί στο συσχηματισμό της Εκκλησίας με τον κόσμο, αλλά στον ανασχηματισμό του κόσμου εντός μιας δυναμικής πορείας θεώσεως και σωτηρίας του ανθρώπου. Προϋπόθεση αυτής της πορείας δεν είναι άλλη παρά η πίστη στο Χριστό και η α-πο-δο-χή του λυτρωτικού του μη-νύ-μα-τος.

Σήμερα όμως, μέσα σε έναν κόσμο ακατάπαυστα ταλαντευόμενο σε ένα εκκρεμές ερίδων και συγκρούσεων – εθνικών και διεθνών, πολιτικών και κοινωνικών, ιδεολογικών και θρησκευτικών – με ανησυχία παρατηρούμε να καθίσταται ανιούσα η αμφιβολία στη δύναμη της πίστεως να μετακινήσει όρη και να ειρηνεύσει την κτίση του θεού. Σήμερα με ανησυχία παρατηρούμε να καθίσταται ανιόν το έλλειμμα της πίστεως στη δυνατότητα διαμορφώσεως των σχέσεων με το συνάνθρωπο στο πρότυπο της σχέσεως του θεού με τον άνθρωπο, όπως αυτή μορφώθηκε στο πρόσωπο του Ιησού Χριστού, ο Οποίος «ὕπέρ ὅλης τῆς ἀνθρωπότητος ἔπαθεν, και πᾶσιν ἔξ ἴσου την ἐλπίδα τῆς ἀναστάσεως ἔχαρίσατο» (Μαξίμου Ομολογητού, Κεφάλαια περί Αγάπης, 71).

Η ελπίδα και η πίστη στη δυνατότητα του ανθρώπου να αναμορφωθεί κατ' εικόνα θεού σκιάστηκε προσφάτως για μια ακόμη φορά. Ο δημόσιος αποκεφαλισμός του Αμερικανού δημοσιογράφου Τζέιμς Φόλεϊ ανάγκασε την ανθρωπότητα να έρθει αντιμέτωπη με την πλέον ακραία έκφραση θρησκευτικού φονταμενταλισμού, η οποία αρνείται στο όνομα του θεού την ελευθερία του άλλου και απαξιώνει ή και εκμηδενίζει την ανθρώπινη ζωή, όταν αυτή δεν προσαρμόζεται στις παράλογες επιταγές της θρησκευτικής μισαλλοδοξίας. Η ανθρωπότητα ίσως να απέστρεφε το βλέμμα και να έσπρωχνε το πρόβλημα αυτό αδιάφορα κάτω από το χαλί της ιστορίας, αν δεν πρόβαλλε απειλητική η προοπτική της παγκόσμιας διασποράς του μισαλλόδοξου τζιχαντισμού.

Ο αποτροπιασμός για τις απάνθρωπες πρακτικές των τζιχαντιστών δικαιολογείται, όχι όμως και η έκπληξη για την εμφάνιση και την εξάπλωσή του. Και τούτο διότι ο φονταμενταλισμός ευδοκίμησε στο έδαφος της πολιτικής ανελευθερίας, της οικονομικής ανέχειας και της κοινωνικής εξαθλίωσης. Δημιούργησε ισχυρούς θύλακες σε περιοχές της Μέσης Ανατολής και της Αφρικής με μεγάλη γεωπολιτική και ενεργειακή αξία, όπου διαχρονικά οι δυνατοί της Γης δεν ενδιαφέρθηκαν ειλικρινά για τη βελτίωση των συνθηκών ζωής των απλών ανθρώπων. Ενδιαφέρθηκαν μόνο για τα δικά τους συμφέροντα, θυσιάζοντας την κοινωνική ειρήνη στο βωμό του σεκταριανισμού, κατ' εφαρμογή της γνωστής μεθόδου του διαίρει και βασίλευε.

Και τώρα που επώαστηκε το αυγό του φιδιού και ο ακραίος ισλαμικός φονταμενταλισμός διέρρηξε το κέλυφος της διεθνούς νομιμότητας και ηθικής, η ανθρωπότητα αντιδρά αμήχανα και σπασμωδικά. Βέβαια δεν πρέπει να συγχέεται το Ισλάμ με τον ισλαμικό φονταμενταλισμό. Το Ισλάμ ως θρησκευτική αντίληψη και πράξη είναι σεβαστό. Ο ισλαμικός φονταμενταλισμός ως αντίληψη και πράξη θρησκευτικής ανωτερότητας που υπονομεύει την ανοχή στην διαφορετικότητα είναι καταδικαστέος. Η μακρά συμβίωση με μουσουλμανικούς πληθυσμούς μας έχει δείξει ότι η μεγάλη πλειοψηφία των μουσουλμάνων αποστρέφεται το φανατισμό και τη βία στο όνομα του Ισλάμ.

Αποστρέφεται όμως και τις πολιτικές που συχνά χαράσσονται στα μεγάλα κέντρα αποφάσεων όχι μόνο ερήμην του, αλλά ενίοτε και σε βάρος του. Οι κάτοικοι της Μέσης Ανατολής και της Αφρικής στο σύνολό τους δεν έχουν διαγράψει από τον γενετικό τους κώδικα τις οδυνηρές μνήμες της αποικιοκρατίας και με απογοήτευση βλέπουν την αποικιοκρατία του παρελθόντος να επανεμφανίζεται μεταλλασσόμενη από εδαφική σε οικονομική. Ο θρησκευτικός φανατισμός έρχεται να κεφαλαιοποιήσει αυτό ακριβώς το συναίσθημα της ιστορικής αδικίας που γεννά ο πολιτικός και οικονομικός αμοραλισμός των δυνατών της Γης.

Ενώπιον αυτών των προκλήσεων η Ορθόδοξη Εκκλησία της Αφρικής συνεχίζει αταλάντευτα να διαφυλάττει και να μαρτυρεί την επαγγελία του θεού «έν τῷ Χριστῷ διά

τοῦ εὐαγγελίου» (Εφ. 3, 2-6), ως επαγγελία ειρηνοποιίας του ανθρώπου με τον Δημιουργό του. Ως επαγγελία ειρηνοποιίας του ανθρώπου με τον συνάνθρωπό του• όχι μόνο τον γνώριμό του, αλλά και τον εθνικά, πολιτισμικά και θρησκευτικά ξένο προς αυτόν. Ως επαγγελία ειρηνοποιίας με την κτίση του θεού, έναντι της οποίας ο άνθρωπος οφείλει να επαναπροσδιοριστεί ως σοφός και προνοητικός οικονόμος και όχι ως αλόγιστος και ανοικονόμητος κυρίαρχος.

Η Ορθόδοξη Εκκλησία της Αφρικής εργάζεται θυσιαστικώς για να βιώσει ο Αφρικανός αδελφός την πίστη στον θεό της Αγάπης ως αναστάσιμη ελπίδα, νοηματοδότηση του πόνου, φιλανθρωπία και διακονία, δικαιοσύνη και ειρήνη. Διακηρύττει περίτρανα ότι το πρόβλημα του ακραίου φονταμενταλισμού θα αντιμετωπιστεί μόνο αν χτυπηθεί η ρίζα του κακού, δηλαδή η ανθρώπινη δυστυχία. Μόνο αν χτυπηθεί η τροφός αυτή του φανατισμού, θα σταματήσουν οι άνθρωποι να παρασύρονται από τις σειρήνες του εξτρεμισμού.

Σήμερα δε, πρώτη ημέρα του νέου εκκλησιαστικού έτους, καλούμε από την Αλεξάνδρεια τους Ορθοδόξους αδελφούς όπου Αφρικής και όπου Γης να μην υποστείλουν την πίστη τους στη δύναμη της Χάριτος του θεού προς υπέρβαση της παρούσης δοκιμασίας. Να μην υποστείλουν την πίστη τους στη δύναμη της Αγάπης του θεού να φωλιάσει στις καρδιές όλων. Καυχώμενοι «ἐπ' ἐλπίδι τῆς δόξης τοῦ θεοῦ» (Ρωμ. 5,2), να μην υποστείλουν την πίστη τους στο λόγο του Κυρίου μας «πάντα ὅσα προσεύχεσθε και αἰτεῖσθε, πιστεύετε ὅτι ἐλάβετε, και ἔσται ὑμῖν' (Μρκ, 11,24).

† Θ Ε Ο Δ Ω Ρ Ο Σ

Β´

Πάπας και Πατριάρχης Αλεξανδρείας και πάσης Αφρικής

Αλεξάνδρεια, 1η Σεπτεμβρίου 2014